

K O M U N I K A T
Z O M B I A N I A

Warszawa, maj 2013

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/63/2013

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2013 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W kwietniowym sondażu¹ badaliśmy recepcję bezpieczeństwa publicznego. Interesowały nas zarówno subiektywne oceny ankietowanych, jak i ich osobiste doświadczenia w tym zakresie.

POCZUCIE BEZPIECZEŃSTWA

W opinii prawie dwóch trzecich badanych (64%) Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie. Mniej więcej w połowie minionej dekady, po długim okresie negatywnych ocen, poczucie bezpieczeństwa zaczęło się umacniać – jego apogeum odnotowaliśmy dwa lata temu, gdy pozytywne opinie na ten temat wyrażało trzy czwarte ankietowanych. Obecnie oceny stanu bezpieczeństwa w kraju kształtują się na nieco niższym poziomie, porównywalnym z tym, jaki rejestrowaliśmy przed rokiem.

Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie?	Wskazania respondentów według terminów badań																				
	III '87	XI '93	IV '95	IV '96	IV '97	III '98	IV '99	II '00	IV '01	IV '02	IV '03	III '04	III '05	IV '06	IV '07	III '08	IV '09	IV '10	IV '11	IV '12	IV '13
	w procentach																				
Tak	74	26	19	21	24	22	33	28	18	27	34	33	46	43	53	68	69	70	75	66	64
Nie	22	67	79	77	75	76	64	70	81	71	62	65	49	53	43	30	29	26	22	31	33
Trudno powiedzieć	4	7	2	2	1	2	4	2	1	2	4	2	5	4	4	2	2	4	3	3	3

W ciągu dwunastu miesięcy nie zmieniły się opinie na temat bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Zadowolenie w tym względzie jest niemal powszechne – wyraża je dziewięciu na dziesięciu respondentów (89%), najwięcej od końca lat osiemdziesiątych.

¹ Badania „Aktualne problemy i wydarzenia” (275) przeprowadzono w dniach 4–10 kwietnia 2013 roku na 1150-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 2

Czy miejsce, w którym Pan(i) mieszka, można nazwać bezpiecznym i spokojnym?	Wskazania respondentów według terminów badań																				
	III '87	XI '93	IV '95	IV '96	IV '97	III '98	IV '99	II '00	IV '01	IV '02	IV '03	III '04	III '05	IV '06	IV '07	III '08	IV '09	IV '10	IV '11	IV '12	IV '13
	w procentach																				
Tak	80	67	69	70	72	72	72	71	68	69	73	75	78	78	81	87	88	86	88	89	89
Nie	17	30	29	29	26	26	26	28	31	29	25	24	20	21	18	12	12	13	11	9	10
Trudno powiedzieć	3	3	2	1	2	2	2	1	1	2	2	1	2	1	1	1	0	1	1	1	1

Poczucie bezpieczeństwa jest częstsze wśród badanych lepiej wykształconych i dobrze oceniających swoje warunki materialne. Pozytywnym opiniom o stanie bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania sprzyja też życie w małej miejscowości – na wsi lub w mieście do 20 tys. ludności (zob. tabele aneksowe).

POCZUCIE ZAGROŻENIA PRZESTĘPCZOŚCIĄ

Stabilne pozostają oceny zagrożenia przestępczością. Dwie piąte ankietowanych (39%) obawia się, że może paść ofiarą przestępstwa, natomiast trzy piąte (60%) nie odczuwa takiego zagrożenia. Nieco częstsze od osobistych są obawy o bezpieczeństwo członków najbliższej rodziny – grupy pesymistów i optymistów są w tym przypadku niemal równoliczne (48% wobec 50%).

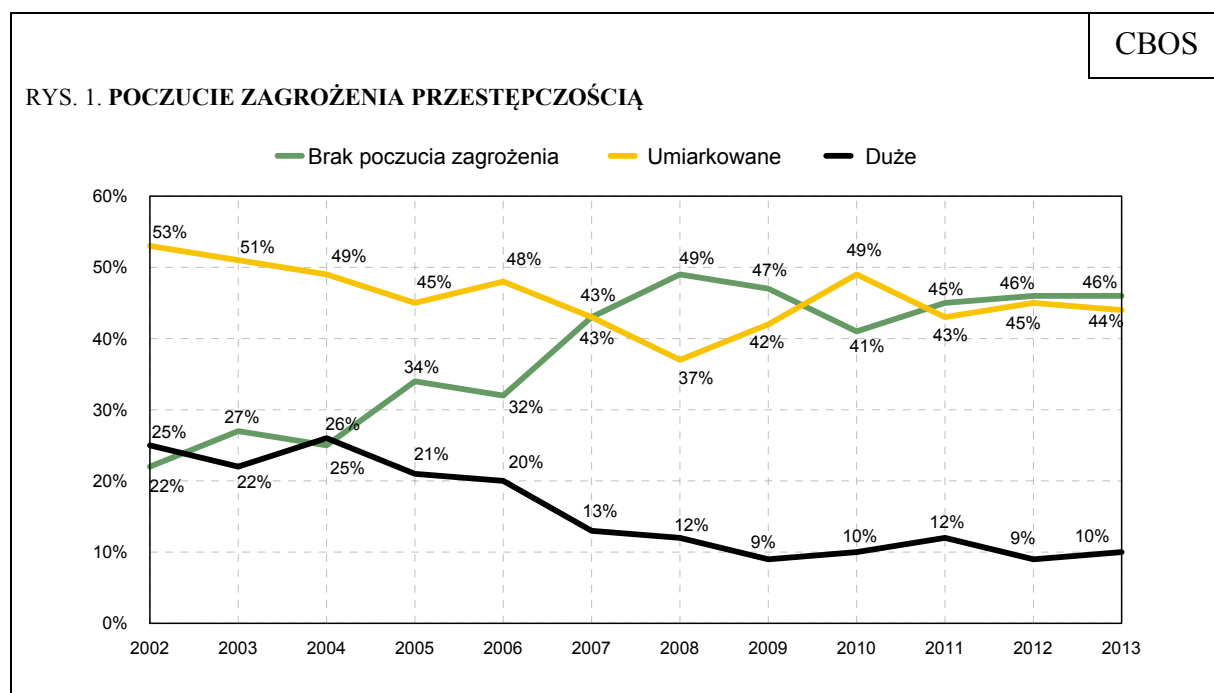
Tabela 3

Czy obawia się Pan(i) tego, że może stać się ofiarą przestępstwa?	Wskazania respondentów według terminów badań																			
	IV '96	IV '97	III '98	IV '99	II '00	IV '01	IV '02	IV '03	III '04	III '05	IV '06	IV '07	III '08	IV '09	IV '10	IV '11	IV '12	IV '13		
	w procentach																			
Nie obawiam się	30	37	35	40	31	34	32	39	36	45	43	54	59	58	53	61	59	60		
Obawiam się, ale nie tak bardzo	50	46	47	43	46	47	52	49	49	42	46	37	34	37	41	32	35	35		
Bardzo się tego obawiam	17	15	15	14	21	18	14	10	14	9	9	7	6	4	5	5	4	4		
Obawiam się	67	61	62	57	67	65	66	59	63	51	55	44	40	41	46	37	39	39		
Trudno powiedzieć	3	2	3	2	2	1	2	2	1	3	2	2	1	1	1	2	2	1		

Tabela 4

Czy obawia się Pan(i), że ofiarą przestępstwa może stać się ktoś z Pana(i) najbliższej rodziny?	Wskazania respondentów według terminów badań													
	IX '00	IV '01	IV '02	IV '03	III '04	III '05	IV '06	IV '07	III '08	IV '09	IV '10	IV '11	IV '12	IV '13
	w procentach													
Nie obawiam się	30	26	25	30	28	36	34	44	52	50	44	48	48	50
Obawiam się, ale nie tak bardzo	42	45	50	47	45	41	45	41	35	40	45	39	42	39
Bardzo się tego obawiam	25	27	24	20	24	20	19	12	11	8	9	11	8	9
Obawiam się	67	72	74	67	69	61	64	53	46	48	54	50	50	48
Trudno powiedzieć	3	2	1	3	3	4	2	3	2	2	2	2	2	2

Na podstawie odpowiedzi na oba pytania można powiedzieć, że prawie połowa respondentów (46%) nie odczuwa zagrożenia ani dla siebie, ani dla bliskich. Niemal tyle samo (44%) deklaruje umiarkowany lęk, nie wyrażając przy tym poważniejszych obaw (przynajmniej jedna odpowiedź „obawiam się, ale nie tak bardzo” przy braku odpowiedzi „bardzo się obawiam”). Stosunkowo niewielu badanych (10%) ma duże poczucie zagrożenia przestępczością (przynajmniej jedna odpowiedź „bardzo się obawiam”).

Poczucie zagrożenia przestępczością jest częstsze wśród kobiet niż mężczyzn, ponadto sprzyja mu gorsze wykształcenie, zamieszkiwanie w większej miejscowości oraz złe oceny własnych warunków materialnych (zob. tabele aneksowe).

OSOBISTE DOŚWIADCZENIA

W ciągu ostatnich pięciu lat co piąty Polak (21%) padł ofiarą jakiegoś przestępstwa. Mniej więcej co siódmy (15%) deklaruje, że został okradziony, a co dwunasty (8%) doświadczył włamania (do domu, mieszkania, domku na działce, piwnicy czy budynków gospodarczych). Nieliczni zostali w tym czasie napadnięci i obrabowani (3%), pobici lub umyślnie zranieni (2%) bądź też byli ofiarami innych przestępstw (5%).

Sytuacji takich częściej doświadczyli – według własnych deklaracji – mieszkańcy większych miejscowości, badani lepiej wykształceni, dobrze sytuowani, niezadowoleni ze swoich warunków materialnych, a także niepraktykujący religijnie (zob. tabele aneksowe).

Tabela 5

Czy w ostatnich pięciu latach przydarzyła się Panu(i) któraś z wymienionych niżej sytuacji:	Odsetki odpowiedzi twierdzących (według terminów badań)													
	VI '99	VI '00	IV '02	IV '03	III '04	III '05	X '05	IV '06	IV '07	IV '09	IV '10	IV '11	IV '12	IV '13
– ukradziono Panu(i) coś	22	19	31	28	29	23	22	26	20	16	19	18	17	15
– dokonano u Pana(i) włamania (do domu, mieszkania, domku na działce, piwnicy, budynków gospodarczych)	9	8	17	14	17	13	11	16	11	10	10	9	9	8
– został(a) Pan(i) napadnięty(a) i obrabowany(a)	4	4	5	5	7	4	3	6	4	3	4	2	4	3
– został(a) Pan(i) pobity(a) lub umyślnie zraniony(a)	4	3	5	6	4	5	4	6	5	4	3	3	4	2
– stał(a) się Pan(i) ofiarą innego przestępstwa	4	5	7	4	6	5	3	6	5	5	4	4	4	5

Większość respondentów uważa, że Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie. W społeczeństwie niemal powszechne jest zadowolenie ze stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania i najbliższej okolicy – częściej wyrażają je mieszkańcy wsi i małych ośrodków miejskich.

Opinie badanych zależą nie tylko od osobistych doświadczeń, ale także od cech społecznych, takich jak poziom zamożności czy wykształcenia. Mimo iż osoby lepiej sytuowane i wykształcone częściej padają ofiarą przestępstw, ich oceny stanu bezpieczeństwa są, ogólnie rzecz biorąc, bardziej korzystne.

Opracowała
Natalia HIPSZ

A N E K S

Tabela 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, Polska jest krajem, w którym żyje się bezpiecznie?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		64	33	3	1148
Płeć	Mężczyźni	70	28	2	549
	Kobiety	58	38	4	599
Wiek	18-24 lata	64	35	1	138
	25-34	58	38	4	234
	35-44	63	35	3	193
	45-54	69	29	1	192
	55-64	65	32	4	197
	65 lat i więcej	65	32	4	194
Miejsce zamieszkania	Wieś	61	35	4	437
	Miasto do 20 tys.	63	34	3	177
	20-100 tys.	70	30	0	222
	101-500 tys.	59	38	3	179
	501 tys. i więcej mieszk.	70	28	2	133
Wykształcenie	Podstawowe	58	37	4	254
	Zasadnicze zawodowe	60	38	1	284
	Średnie	65	33	2	381
	Wyższe	72	25	4	228
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	70	28	2	120
	Średni personel, technicy	70	30		51
	Pracownicy adm.-biurowi	60	36	4	72
	Pracownicy usług	57	37	6	71
	Robotnicy wykwalifikowani	62	38	1	121
	Robotnicy niewykwalifik.	52	46	2	66
	Rolnicy	68	32		63
	Pracujący na własny rach.	64	31	5	43
Bierni zawodowo	Renciści	55	43	3	78
	Emeryci	67	28	5	221
	Uczniowie i studenci	69	30	1	81
	Bezrobotni	67	32	1	99
	Gospodynie domowe i inni	56	38	6	61
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	66	31	3	163
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	65	33	2	89
	sekt. pryw. poza rolnict.	59	38	3	270
	prywatnym gosp. rolnym	68	32		60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	57	42	1	175
	501-750	63	35	2	134
	751-1000	67	32	2	166
	1001-1500	69	30	2	194
	Powyżej 1500 zł	70	28	2	200
Ocena własnych war. mater.	Złe	52	46	2	193
	Średnie	61	35	3	549
	Dobre	72	25	2	406
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	62	35	3	63
	Raz w tygodniu	64	34	2	538
	1-2 razy w miesiącu	67	30	3	149
	Kilka razy w roku	65	32	3	288
	W ogóle nie uczestniczy	57	41	3	111
Poglądy polityczne	Lewica	66	33	1	194
	Centrum	68	30	2	422
	Prawica	64	33	2	271
	Trudno powiedzieć	54	40	6	262

Tabela 2

		Czy miejsce, w którym Pan(i) mieszka (dzielnica, osiedle, wieś) można nazwać bezpiecznym i spokojnym?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		89	10	1	1149
Płeć	Mężczyźni	91	8	1	549
	Kobiety	87	12	1	600
Wiek	18-24 lata	87	12	1	138
	25-34	92	8	0	234
	35-44	88	12	0	193
	45-54	90	10		193
	55-64	88	10	2	197
	65 lat i więcej	88	10	2	194
Miejsce zamieszkania	Wieś	96	3	1	437
	Miasto do 20 tys.	92	7	1	177
	20-100 tys.	85	14	0	223
	101-500 tys.	77	21	2	179
	501 tys. i więcej mieszk.	87	13		133
Wykształcenie	Podstawowe	87	12	1	254
	Zasadnicze zawodowe	89	9	1	284
	Średnie	89	10	0	382
	Wyższe	91	8	1	228
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	88	11	1	120
	Średni personel, technicy	94	6		51
	Pracownicy adm.-biurowi	86	14		72
	Pracownicy usług	86	14		71
	Robotnicy wykwalifikowani	87	12	1	121
	Robotnicy niewykwalifik.	88	12		66
	Rolnicy	98		2	63
	Pracujący na własny rach.	84	15	1	43
Bierni zawodowo	Renciści	86	13	1	79
	Emeryci	91	8	1	221
	Uczniowie i studenci	92	8		81
	Bezrobotni	88	12		99
	Gospodynie domowe i inni	89	6	5	61
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	86	13	1	163
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	85	14	1	89
	sekt. pryw. poza rolnict.	90	10	0	270
	prywatnym gosp. rolnym	96	4		60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	87	13		176
	501-750	84	16		134
	751-1000	92	7	1	166
	1001-1500	88	12	1	194
	Powyżej 1500 zł	94	6		200
Ocena własnych war. mater.	Złe	82	16	2	194
	Średnie	87	12	1	549
	Dobre	95	5	0	406
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	85	13	2	63
	Raz w tygodniu	92	7	1	538
	1-2 razy w miesiącu	87	12	1	149
	Kilka razy w roku	86	13	1	289
	W ogóle nie uczestniczy	86	13	1	111
Poglądy polityczne	Lewica	91	9		194
	Centrum	90	9	1	422
	Prawica	91	8	1	271
	Trudno powiedzieć	83	14	2	263

Tabela 3

		Poczucie zagrożenia przestępczością			Liczba osób
		Duże	Umiarkowane	Brak poczucia zagrożenia	
		%	%	%	
Ogółem		10	44	46	1130
Płeć	Mężczyźni	6	43	50	540
	Kobiety	14	44	42	590
Wiek	18-24 lata	5	43	51	136
	25-34	11	39	50	230
	35-44	11	54	35	189
	45-54	10	49	41	189
	55-64	11	42	48	193
	65 lat i więcej	12	36	52	191
Miejsce zamieszkania	Wieś	9	36	55	430
	Miasto do 20 tys.	12	39	49	176
	20-100 tys.	11	48	41	217
	101-500 tys.	11	54	34	176
	501 tys. i więcej mieszk.	10	55	35	131
Wykształcenie	Podstawowe	12	32	56	251
	Zasadnicze zawodowe	13	43	44	277
	Średnie	8	48	44	376
	Wyższe	9	50	41	225
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	12	51	38	120
	Średni personel, technicy	6	59	35	48
	Pracownicy adm.-biurowi	5	51	44	72
	Pracownicy usług	9	38	52	70
	Robotnicy wykwalifikowani	9	50	41	120
	Robotnicy niewykwalifik.	19	39	42	65
	Rolnicy	7	33	61	63
	Pracujący na własny rach.	4	55	41	40
Bierni zawodowo	Renciści	19	35	46	76
	Emeryci	10	39	51	217
	Uczniowie i studenci	5	42	53	81
	Bezrobotni	9	40	51	97
	Gospodynie domowe i inni	20	47	33	60
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	10	53	37	161
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	7	50	44	86
	sekt. pryw. poza rolnict.	9	48	44	265
	prywatnym gosp. rolnym	7	32	61	60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	9	41	50	174
	501-750	13	49	37	134
	751-1000	9	41	50	163
	1001-1500	8	40	52	191
	Powyżej 1500 zł	8	52	39	198
Ocena własnych war. mater.	Złe	14	44	42	191
	Średnie	12	44	44	537
	Dobre	6	43	50	401
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	19	53	29	62
	Raz w tygodniu	9	40	51	528
	1-2 razy w miesiącu	11	46	43	145
	Kilka razy w roku	10	44	46	284
	W ogóle nie uczestniczy	12	50	37	110
Poglądy polityczne	Lewica	8	48	44	191
	Centrum	10	42	48	417
	Prawica	8	45	47	266
	Trudno powiedzieć	16	41	43	256

Tabela 4

		Badani, którzy w ostatnich pięciu latach:		Liczba osób
		nie doświadczyli żadnego przestępstwa	doświadczyli co najmniej jednego rodzaju przestępstwa	
Ogółem		79	21	1150
Płeć	Mężczyźni	78	22	549
	Kobiety	79	21	601
Wiek	18-24 lata	75	25	138
	25-34	78	22	234
	35-44	82	18	193
	45-54	73	27	193
	55-64	79	21	197
	65 lat i więcej	84	16	195
Miejsce zamieszkania	Wieś	87	13	438
	Miasto do 20 tys.	82	18	177
	20-100 tys.	75	25	223
	101-500 tys.	69	31	179
	501 tys. i więcej mieszk.	68	32	133
Wykształcenie	Podstawowe	83	17	255
	Zasadnicze zawodowe	82	18	284
	Średnie	77	23	382
	Wyższe	73	27	228
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	69	31	120
	Średni personel, technicy	79	21	51
	Pracownicy adm.-biurowi	77	23	72
	Pracownicy usług	80	20	71
	Robotnicy wykwalifikowani	80	20	121
	Robotnicy niewykwalifik.	78	22	67
	Rolnicy	88	12	63
Bierni zawodowo	Pracujący na własny rach.	66	34	43
	Renciści	77	23	79
	Emeryci	86	14	221
	Uczniowie i studenci	73	27	81
	Bezrobotni	77	23	99
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	82	18	61
	inst. państw., publicznej	74	26	163
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	72	28	89
	sekt. pryw. poza rolnict.	77	23	270
	prywatnym gosp. rolnym	84	16	60
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	83	17	176
	501-750	81	19	134
	751-1000	84	16	166
	1001-1500	77	23	194
	Powyżej 1500 zł	74	26	200
Ocena własnych war. mater.	Złe	72	28	194
	Średnie	80	20	549
	Dobre	80	20	407
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	78	22	64
	Raz w tygodniu	83	17	538
	1-2 razy w miesiącu	79	21	149
	Kilka razy w roku	74	26	289
	W ogóle nie uczestniczy	69	31	111
Poglądy polityczne	Lewica	76	24	194
	Centrum	79	21	422
	Prawica	78	22	271
	Trudno powiedzieć	80	20	264